



1. Bir durum veya bir olayla ilgili kesin bir bilgi olmadan olumsuz gelişeceği yolunda bir düşünceyi öne sürmeye ön yargı cümlesi denir.Örneğin: Bu filmin beğenileceğini düşünmüyorum. Çok kişi ne dediğimi anlamayacaktır. Bu cümlelerde ön yargı anlamı vardır.

Aşağıdaki cümlelerin hangisinde ön yargı anlamı vardır?

- A) Ödevlerini en iyi biçimde yapacaktır.
- B) Hasta yatağında bile annesini sayıkladı.
- C) Aldığımız hediyelerin hepsini beğenir.
- D) Onun müdürlüğü başarması bence mümkün değil.

2. **Olumlu Cümle** : Yüklemin bildirdiği işin, oluşun, hareketin gerçekleştiğini gösteren cümlelerdir.Olumlu cümlelerde yüklemelerin kavram olarak kötü durumları anlatması olumsuzluk değildir.Olumlu cümlelerde dikkat edilmesi gereken eylemin gerçekleşmesidir.Evi çok pisti → Pis olma işi kötü bir kavram olsa da eylem gerçekleşmektedir.**Aşağıdaki cümlelerin hangisi anlamca olumludur?**

- A) Eski hayatına dönmeyi ve o günleri özlemiyor.
- B) Kazadan sonra yaraları bir türlü iyileşmedi.
- C) Sessizlik, korku dolu saatler geçmek bilmiyor.
- D) Çocuklar etüt saatinde oyun da oynuyorlar.

3. Bir varlığa, bir nesneye özgü niteliklerin belirtilmesini değişmez özellikleri ile tanıtılmasını anlatan cümlelerdir.

Tanım cümleleri Bu nedir? nedir? Sorularına yanıt verir.

Sanat insanları bütünleştiren güzelliştir. Sanat nedir? sorusuna yanıt verdiği için bu cümle tanım cümlesidir.

Tanım cümlelerinin yüklemeleri genellikle –dır / –dir eki alır veya "denir," diye biter.

Aşağıdaki cümlelerin hangisi tanım cümlesidir?

- A) Şiir insanlarda güzel duygular uyandırmalıdır.
- B) Hastalık ve sağlık da biz insanlar içindir.
- C) Edebiyat en güzel duyguların ifadesidir.
- D) İçimizi kaplayan bir korkuyla ürperdik.

4. Koşul cümleleri iki bölümden oluşur: "Koşul + sonuç,Koşul gerçekleşince, sonuç da gerçekleşir.

Yani ikinci bölümdeki sonucun gerçekleşmesi için koşulun gerçekleşmesi gerekir.İki cümle arasındaki koşul anlamı –se / –sa dilek şart kipi, –dikçe/ –dikça eki veya mı/mi edatı ile sağlanır.Yağmur yağarsa her yer ıslanır.Yağmur yağdı her yer ıslanır.Yağmur yağdı mı her yer ıslanır.

Aşağıdaki cümlelerin hangisinde koşul anlamı yoktur?

- A) Yağmur çok yağacak dediler, yağmadı.
- B) Güldükçe hayat güzelleşir.
- C) Saçlarını kestirirse daha güzel olur.
- D) Kapı içeriden açılırsa biz de içeri gireriz.

5. Cümlede Olumluluk – Olumsuzluk

– Anlamca ve biçimce olumlu cümle : Yükleminde olumsuzluk eki ve sözcüğü bulunmayan, yüklem bildirdiği işin oluşun gerçekleştiğini gösteren cümlelerdir.

– Anlamca olumlu biçimce olumsuz cümle : Yüklemin bildirdiği işin oluşun gerçekleştiğini gösteren ve içinde olumsuzluk bildiren ek ve kelime bulunan cümlelerdir. Bir cümlede iki olumsuzluk varsa anlam olumludur.

Aşağıdaki cümlelerin hangisi biçimce olumsuz anlamca olumludur?

- A) Kirlî çamaşırları mutlaka yıkamalıdır.
- B) Asla bu görevimden vazgeçmem.
- C) Kira kontratını ev sahibi ile yenilediler.
- D) Bu tür kitapları okumayı sevmiyordum değilim.

6. Pişmanlık cümlelerinde yapılan işten duyulan pişmanlık, üzüntü anlamı vardır. Yapılan bir işi yapmamış olma isteği anlatılır. Ah! Keşke gibi sözcüklerle pişmanlık anlamı verilir.

Aşağıdaki cümlelerin hangisinde pişmanlık anlamı vardır?

- A) Öğrencilerin el becerilerinin gelişmesine çalışıyoruz.
- B) Maceracı gençler dağcılık kulübüne üye oldu.
- C) Kasırga ülkenin her yanında etkisini gösterdi.
- D) Senin aklına uyup nasıl da geldim buralara

7. Olasılık (ihtimal) anlamı taşıyan cümlelerde eylemin gerçekleşmesi kesin değildir. Cümlelerin olasılık anlamı belki, sanırım, –ebilmek, zannederim gibi sözcüklerle sağlanır.

Paltosunu giymedi, üşümüş olabilir.

Aşağıdaki cümlelerin hangisinde olasılık anlamı yoktur?

- A) Bir daha hiç yürüyemeyebilir.
- B) Yarın okula gelmeyeabilirim.
- C) Kim bilir belki bu gün giderim.
- D) Sen diyelim ki ona kızdın.

8. Beklenti cümleleri, bir işin gerçekleşmesini istemek, ummak, dilemek anlamı veren cümlelerdir. Beklenti cümleleri sanırım, umarım sözcükleri ile oluşturulur. Akşam bize geleceğini umuyorum. Sanırım bana iş teklifi yapacak. Gerçekleşmemiş beklenti cümlesinde ise umulan bir durumun sonuca ulaşmaması anlamı vardır. Sanıyordum, umuyordum sözcükleri ile gerçekleşmemiş beklenti anlamı verir. Akşam bize geleceğini umuyordum. Bana iş teklifinde bulunacağını sanıyordum.

Aşağıdaki cümlelerin hangisi beklenti cümlesidir?

- A) Kızımın taktir alacağını ummuştum.
- B) Bu kez babamın erken geleceğini umuyorum.
- C) İstanbul'a gezmeye gideceğimizi umuyordum.
- D) Kar yağışı hayatı etkiler sanıyordum.

9. Cümleleri ikiye ayrılır : Gerçek cümlesi, sözde cümlesi. Gerçek cümlesi : İçinde sözcüğü veya eki bulunan, yanıt almayı ve yanıt vermeyi gerektiren cümlelerdir. Bu cümlelerin sonuna işareti koymak zorunludur.

Aşağıdaki cümlelerin hangisi gerçek cümlesidir?

- A) Nasıl böyle duyursuz kalıyorsun, anlamıyorum?
- B) Ne kadar kalırım Antalya' da bilmiyorum?
- C) Şimdilerde bu giysiler mi moda, hayret?
- D) Buradan Karadeniz' e mi geçecekmiş yani?

10. Anlamca ve biçimce olumsuz cümle: İçinde olumsuzluk eki ve sözcüğü (-me, -ma, -mez, -maz, değil) olan ve yüklem bildirdiği işin gerçekleşmediğini gösteren cümlelerdir.

Aşağıdaki cümlelerin hangisi anlamca olumsuzdur?

- A) Bu sokağın lambaları ışıl ışıl yanıyor.
- B) Balık tutmayı ve deniz kıyısında olmayı istiyorum.
- C) Yaz tatilinde Akdeniz turuna çıktık.
- D) Akşamları hiç televizyon seyretmiyorum.

11. Neden-sonuç anlamı olan cümlelerin özelliklerini sıralayalım:

- İki cümleden oluşur. Birinci bölüm neden, ikinci bölüm sonuçtur.
- İki cümlenin arasında neden sonuç bağlantısı "için" edatı veya "-den, -dan" eki ile sağlanır.
- Neden bölümü gerçekleştiği için sonuç zorunluluktan ortaya çıkar.

Aşağıdaki cümlelerin hangisinde neden-sonuç anlamı yoktur?

- A) Yağmur yağmadığı için kuraklık oldu.
- B) Bu gömleği babam için aldım.
- C) Kitapları okumadığından arkadaşı ona kızdı.
- D) Sınıfın camları açık kaldığı için içerisi soğumuş.

12. Amaç-sonuç cümleleri biçimsel olarak aynı neden-sonuç cümlelerine benzer. İki bölümden oluşur. İkisinin arasındaki anlam ilişkisini için /-den,-dan eki sağlar.

Aralarındaki fark şudur:

Neden sonuç cümlesinde sonuç, neden bölümündeki eylem gerçekleştiği için zorunluluktan gerçekleşir.

Amaç cümlelerinde ise amaç bölümü sonucun gerçekleşmesi için istenerek gerçekleşir.

Aralarındaki ayırımı yapmak için iki cümle arasındaki için veya -den, -dan eki yerine "amacıyla" sözcüğünü getirmeliyiz. Cümle anlamlı ise amaç-sonuç cümlesidir. Şimdi örnekle gösterelim: İsteddiği olmadığı için ağlıyor. İsteddiği olmadığı amacıyla ağlıyor. → Anlamsız olduğu için neden-sonuç cümlesidir.

Okula gitmek için yola çıktı. Okula gitmek amacıyla yola çıktı.

Bu cümlede anlam sağlandığı için bu cümle amaç sonuç anlamlı cümledir.

Aşağıdaki cümlelerin hangisinde amaç-sonuç anlamı yoktur?

- A) Yollar kapalı olduğu için geç kaldık.
- B) Annesini görmek için Ankara'ya gitti.
- C) Sınavı kazanmak için çok çalışıyor.
- D) Kedi kuşu yakalamak için ileri atıldı.

13. Sözde cümlesi : İçinde sözcüğü bulunan ancak sormayı amaçlamayan, yanıt almayı ve vermeyi gerektirmeyen cümleleridir. Bu cümlelerin sonuna işareti koymak zorunlu değildir.

Aşağıdaki cümlelerin hangisi sözde cümlesidir?

- A) Bu nasıl ödev yapmak anlamıyorum.
- B) Kapıyı kırarak mı girmişler içeri?
- C) Nasıl geçti yolculuğunuz?
- D) Buralarda mutlu mu insanlar?

14. Bir durumun, işin zamanla iyi yönde veya kötü yönde değişmesini anlatan durumlara aşamalı durum denir. Aşamalı durum gittikçe, zamanla,den.....güne gibi ifadelerle anlatılır. Zamanla iyileşiyor. Gittikçe iyileşiyor. Günden güne iyileşiyor.

Aşağıdaki cümlelerin hangisinde aşamalı bir durum anlatılmıştır?

- A) Gösteriyi sunan akrobatlar çok sakindi.
- B) Evinde beslemek üzere bir köpek aldı.
- C) Bu filmleri çok beğenerek seyrettim.
- D) Derslerindeki başarı her geçen gün artıyor.

15. Tahmin cümlesi: Bir durumun, olayın eylemin gerçekleşeceğini önceden görmek, anlamak anlamını veren cümlelerdir. Tahmin cümlelerinde çoğunlukla bir veri vardır. Örneğin; Bulutlara bakılırsa yağmur yağacak. Çocuk büyüyünce çok başarılı olur.

Aşağıdaki cümlelerin hangisi tahmin anlam vermektedir?

- A) Dondurma yemek istediği için ağlıyor.
- B) Bu kadar emekle nefis bir kitap yazarsın.
- C) Kimseler duymasın diye sessiz konuşuyor.
- D) Bu çocuklar yarın hasta olabilir.

16. Ünlem cümlesi : Korku, sevinç, acıma, şaşkınlık gibi ani oluşan duygu ve düşünceleri anlatan; seslenme, hitap, çağırma anlamı taşıyan cümlelerdir.

Oh canıma deşsin! Eyvah! Bu iş nasıl oldu?

Aşağıdaki cümlelerin hangisi ünlem cümlesi değildir?

- A) Nasılda inandım sana böyle.
- B) Hey! Sen de gelsene.
- C) Ya! Demek pişman olmuş.
- D) Durun, buraya giremezsiniz!

17. Varsayım: Gerçek olmadığı halde bir durumu olmuş, gerçekleşmiş gibi kabul etmeye varsayım cümlesi denir. Varsayım anlamı diyelim ki, farz

edelim, varsayalım, tut ki , turalım, kabul edelim gibi sözcüklerle sağlanır.

Aşağıdaki cümlelerin hangisinde varsayım anlamı vardır?

- A) Senin bu işi hallettiğini varsayalım.
- B) Halkın istekleri her zaman ön planda olmalı.
- C) Her yıl buraya ailesini görmeye gelir.
- D) Bu akşam güzel bir plan yapılabilir.

18. Öneri; bir durumun, olayın, oluşun daha iyi bir sonuca ulaşması için yapılan öğüttür. Amaç daha iyi bir sonuca yönlendirmektir. Çoğunlukla –meli/ –malı gereklilik kipi ile öneri anlamı sağlanır.

Aşağıdaki cümlelerin hangisinde öneri anlamı vardır?

- A) Sorunlarımızı öğretmenimize anlattık.
- B) Çocuklar erkenden uyanıp okula gidiyor.
- C) İyi bir gelecek için disiplinli çalışmalısın.
- D) Atların bakımını yapan kişilere seyis denir.

19. Anlamca olumsuz biçimce olumlu cümle : Yüklemin bildirdiği işin oluşun gerçekleşmediğini gösteren ancak içinde olumsuzluk eki veya sözcüğü bulunmayan cümledir. Bu tür cümle "nene" bağlacı ile oluşturulur. Ne aradı ne sordu. (aramadı, sormadı)

Aşağıdaki cümlelerin hangisi anlamca olumsuz, biçimce olumludur?

- A) Kapalı Çarşı esnafının işleri kötü gidiyor.
- B) Yıllar önce buradan taşınmayı istememiştim.
- C) Ne buradan gidebiliyor ne de burada kalabiliyorum.
- D) Öğrencilerin isteklerini anlamıyor.

20. İki kavramın, nesnenin, varlığın benzer yönlerini veya ayrılan yönlerini ortaya koymak; birinin diğerine göre üstünlüğünü belirtmek amacıyla yapılan kıyaslamadır. En, kadar, gibi, – e göre, kıyasla, daha gibi sözcüklerle cümleye kıyaslama, karşılaştırma anlamı katılır. Evim kadar rahat burası. Burada rahatlık konusunda kıyaslama yapılmıştır.

Aşağıdaki cümlelerin hangisinde karşılaştırma anlamı yoktur?

- A) Hatalarını kabul etmekte zorlanıyor.
- B) Yıllar önce daha güzeldi annem.
- C) Onu da senin kadar severim.
- D) En güzel çiçekler bu bahçede açar.